

Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlardaki Piyano Ders İçeriklerinin İncelenmesi (*)

Kamil Onur KARATAŞ (**)

Cengiz ŞENGÜL (***)

Öz: Bu araştırmada, Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki piyano ders içeriklerinin benzer ve farklı yönlerinin ne düzeyde olduğunu belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel bir araştırma olup genel çerçevesi, amacı ve yöntemi bakımından durum tespitine yönelik literatür tarama modelini esas alan betimsel bir araştırmadır. Bu bakımdan konu ile ilgili kitaplar, bilimsel yazılar, internet verileri, tezler ve resmi dokümanlar incelenmiş, bölümlerdeki ilgili ders hocalarından ve resmi web sitelerden gerekli olan veriler elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler, kurumların müfredatlarında bulunan “piyano” dersinin ders içerikleri ve lisans eğitimi döneminin ne şekilde olduğu analiz edilmiş ve yapılan özel yetenek sınavları ile ilişkilendirilip açıklanmıştır. Araştırmada mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki piyano ders içeriklerinin benzer ve farklı yönlerinin ne düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: müzik eğitimi, müzik bilimleri, konservatuvar, mesleki müzik eğitimi, piyano ders içeriği

The Study of The Contents of The Piano Courses Given in the Institutions in Turkey Which Serve Professional Musical Education

Abstract: In this research, it was aimed to determine the level of similar and different aspects of piano course contents in institutions providing vocational music education in Turkey. The research is a qualitative research and it is a descriptive research based on the literature review method for determining the general frame, aim and method. In this respect, related books, scientific writings, internet data, theses and official documents were examined and the necessary data were obtained from relevant course instructors and official web sites in the departments. The data obtained in the research are related to the contents of the "piano" course found in the institutions' curricula, and the period of undergraduate education are analyzed and related to the special talent exams made. In the study, it was determined how similar and different aspects of the contents of the piano lessons in institutions that provide vocational music education are.

Keywords: music education, musical sciences, conservatoire, professional music education, the content of the piano courses

Makale Geliş Tarihi: 18.02.2018

Makale Kabul Tarihi: 24.03.2018

*) Bu çalışma “Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlardaki Piyano Ders İçeriklerinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinden uyarlanmıştır.

**) Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D., (e-posta: kamil_karatas@hotmail.com)

***) Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, (e-posta: csengul@akdeniz.edu.tr)

I. Giriş

Piyano, yedi oktavdan fazla ses aralığıyla bütün müzik enstrümanlarının ses rejistrlerini bünyesinde toplayan temel enstrümandır. Solo dışında oda müziği, koro ve orkestrada da işlevi olan tek çalgıdır (Feridunoğlu,2004: 199). Klavyeli-tuşlu bir çalgı olan piyano, tuşa basıldığında harekete geçen çekiçlerin tellere vurmasıyla ses vermektir (Gültek, 2007:15). Tuşlara basılarak çalındığı için klavyeliler grubuna girdiği gibi, aynı zamanda içerisinde bulunan düzeneğin işleyiş şekli olarak da vurmaları grubuna da dâhil edilebilir (Kanca,2009).

Piyanonun şuan kullanılan en son şekline hemen değil, yüzyıllar boyunca süren birçok müzik aletinin evrimleştirilmesi ve geliştirilmesi sonucunda ulaşılmıştır (Coetzee, 2008:10). Piyanonun keşfini hazırlayan bu müzik aletlerinin başında, Asya kökenli “timpanon” ve “psalterion” çalgılarının olduğu bilinmektedir. Bu iki çalgı 15.yy doğru önemli değişikliklere uğramıştır. Tellerin el ile değil, bir mekanizma aracılığıyla titreştirilmesi sağlanmış, ses sayısı kadar tuş yerleştirilmiş ve bu tuşların tümüne birden “klavye” adı verilmiştir. Bu mekanizma ve klavyenin eklenmesiyle de timpanon “klavikord”a, psalterion ise “epinet” adı verilen çalgıya dönüşmüştür. Ancak gerek klavikord gerekse epinet istenen kuvvetli ve dolgun sesi çıkaramadığı için her ses için iki tel kullanılmış ve yapılan bu yenilikle beraber epinetin sesi oldukça artarak “klavsen”e dönüşmüştür. Daha sonra Klavsenin de tel sayısı ve mekanizmasında yapılan bir takım değişiklikler sonucunda oluşan bu yeni çalgıya “piano forte” denilmiştir (İman, 2011:11-12). Piano; zayıf, hafif, kısık ses anlamına gelirken, forte; gür, kuvvetli, şiddetli anlamına gelmektedir. Bu iki zıt anlamlı sözcüğün bir araya gelmesi sonucunda bu müzik aletinin ismi ortaya çıkmıştır (Harding, 2014).

Bu şekilde gelişen piano forte ilk olarak 1711 yılında İtalyan Bartolomeo Cristofori tarafından yapıldı (Kaygısız,2009: 176). Daha sonra piano forte J. S. Bach’a sunuldu ve onun önerileri doğrultusunda bazı değişikliklere uğradı. İlerleyen yıllarda mekanizmasında yapılan değişiklikler ve pedalların eklenmesi ile “piano forte” gelişimini tamamlayarak, günümüzde kullanılan “piyano” adını aldı (Feridunoğlu, 2004:203-204).

Piyano, başta armoni zenginliği, ses aralığının genişliği ve uluslararası boyutta kabul görmüş olmasıyla müzik alanında en önemli enstrümanlardandır. Ertem (2011) e göre piyano bireye çoksesli müzik yapma olanağı sağlaması nedeniyle de diğer çalgı gruplarından farklı bir konuma sahiptir. Ayrıca müzikteki diğer alan dersleri olan müziksel işitme okuma ve yazma dersi, bireysel ses eğitimi dersi, koro dersi, armoni-kontrpuan ve eşlik derslerinin eğitiminde de kullanılmaktadır. Bu yönleriyle piyano, müzik eğitiminin temelini oluşturur ve müzik eğitiminin üç ana türü olan genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi içerisinde oldukça önemli bir yere sahiptir (Gökbudak, 2013:1 ve diğerleri).

Müzik eğitimi türlerinden özellikle mesleki müzik eğitimi, müzik alanını meslek olarak seçen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere özgü olan, onu bilgili, bilinçli düzenli-planlı-yöntemli ve kurallı bir şekilde uygulayan ve öğreten sanatçı, eğitimci,

bilimci ve teknoloji yetiştirmeye yönelik bir alan olduğundan ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Mesleki müzik eğitimi çok erken yaşlarda başlayabilmekle birlikte, ortaöğretimde belirginleşmekte ve yükseköğretimde profesyonel bir biçim almaktadır (Uçan, 2005:32-33).

Ülkemizde Cumhuriyet dönemiyle beraber mesleki müzik eğitiminde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelerin başında, daha sonradan üniversiteler bünyesine dâhil olan mesleki müzik eğitimi kurumlarının yapılanma süreci yer almaktadır. Bu birimler üç farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; Eğitim Fakültesi bünyesinde bulunan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalları, Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesindeki Müzik Bilimleri Bölümleri ve Konservatuvarların Müzik Bölümleri şeklindedir.

Bu kurumların ders müfredatları incelendiğinde piyano dersi, bölümlerin oluşumuna göre ana çalgı, bireysel çalgı, zorunlu ders, seçmeli ders, yardımcı çalgı gibi ders isimleriyle karşımıza çıkmış, dönemlik dersler içerisinde zaman zaman değişimler olsa da piyano dersinin müfredatları içerisinde her zaman yer aldığı görülmüştür.

Müzik eğitiminde piyano derslerinin belirli bir plan ve programa göre oluşturulması beklenir. Gasımova (2010) piyano öğrenme ve öğretme tekniklerini ele aldığı çalışmasında, piyano eğitiminin üst düzey motivasyon ve disiplin gerektirdiğini ve doğru programın piyano eğitiminde önemli kriterlerden birisi olduğunu vurgulamıştır. Jelen (2013) piyano eğitiminde karşılaşılan sorunları incelediği çalışmasında, piyano ders içeriği de sorunlardan birisi olduğu bildirmiştir. Deniz (2000) piyano dersi programının nitelikli olabilmesi ve bu niteliğini koruyabilmesinin piyano dersi müfredatına bağlı olduğunu belirtmiştir. Bu araştırmalar ışığında piyano eğitiminde müfredatın önemli bir faktör olduğu söylenebilir.

Literatür incelendiğinde, ülkemiz ile farklı ulusların piyano dersi müfredatlarının ele alındığı çeşitli araştırmalara rastlanmıştır. Hasanova (2008) Türkiye ve Azerbaycan’da verilen piyano eğitimi programlarını değerlendirmiş, Acemoğlu (2006) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyetindeki piyano dersi öğretim programlarının karşılaştırmış ve Kanca (2009) ise araştırmada, Almanya, Azerbaycan ve Türkiye’de piyano dersi programlarını incelemiştir. Ancak ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumların kendi içerisinde piyano dersi programlarının incelendiği çalışmalar oldukça sınırlı olduğu görülmüştür.

Bu noktadan hareketle bu araştırmada, Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki piyano ders içeriklerinin benzer ve farklı yönlerinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın piyano ders müfredatı konusunda yapılacak çalışmalara kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

II. Yöntem

Bu araştırmada, Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki piyano ders içeriklerinin benzer ve farklı yönlerinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel bir araştırma olup genel çerçevesi, amacı ve yöntemi bakımından durum tespitine yönelik literatür tarama modelini esas alan betimsel bir

araştırmadır. Bu bakımdan konu ile ilgili kitaplar, bilimsel yazılar, internet verileri, tezler ve resmi dokümanlar incelenmiş, bölümlerdeki ilgili ders hocalarından gerekli olan verilere ulaşılmıştır.

Bu araştırmanın evreni; Türkiye’deki Yükseköğretim Kurumuna bağlı olarak eğitim veren üniversiteler, örnekleme ise; bu üniversitelerden Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesidir. Bunun sebebi ise: Bu üniversitelere bağlı olan birimlerden Türkiye’de güzel sanatlar fakülteleri arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi (DEÜGSF) (1975)’nin ilk önce kurulması, eğitim fakültesi bazında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi (GÜGEF) (1924)’nin ilk önce kurulması ve devlet konservatuvarı olarak da Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı (HÜADK) (1936)’nın ilk önce kurulması sebebinden dolayı bu üniversiteler ele alınmıştır. Çalışma bu üç üniversitenin 2013-2014 lisans eğitiminde yer alan piyano müfredatı ders içeriği ile birinci ve ikinci yarıyıl lisans dönemiyle sınırlı tutulmuştur.

Araştırmada kullanılacak olan veriler, literatür taranarak, yazılı kaynağa dayalı belgesel tarama yöntemiyle elde edilmiştir. Konu ile ilgili üniversitelerin ders hocalarından ve resmi internet sayfalarında bulunan ders bilgi paketlerinden lisans ders içerikleri, müfredatları, özel yetenek sınavları, temin edilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen kurumların piyano ders içerikleri betimsel tarama yöntemi ile değerlendirilmiş ve elde edilen verilere içerik analizi uygulanmıştır.

III. Bulgular

Bu bölümde, araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Çalışma içerisinde yer alan bu üniversiteler alfabetik olarak sıralanmıştır.

A. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı’nda Yer Alan Piyano Dersi

Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı’nın birinci dönem lisans müfredatında yer alan Piyano I ders içeriği incelendiğinde, bu dersle ilgili bulgular şöyledir: Piyanoda uygun duruş, oturuş, omuzlar, kollar, eller ve parmaklar uygun açıda tutulması gösterilir. Çalgı ana hatları ile tanıtılır, notaların piyanodaki yerleri öğretilir, öğrencinin seviyesi ve çalacağı eserler belirlenir. Sağ ve sol el alıştırmaları ile birlikte temel teknikler gösterilir, çalarken nota adları, nota değerleri ve parmak devinimi üzerinde durulur. Sağ ve sol el birlikte çalma gösterilir ve burada I-V ve I-IV-V kalıbında akor ve arpej olan etütler çalınır. Do majör ve basit ölçü sisteminde yazılmış (2/4, 3/4, 4/4) etütler, do majör ve la minörde akor çevrimleri çalışılır. Birleşik ölçü sisteminde yazılmış üzerinde hız terimleri ve gürlük terimleri olan etütler, basit müzik terimleri ve işaretlerinin piyanoda yorumlanması (6/8 lik, suslar, bağlar, parmak numaraları, vurgu, dolap, geri dönüş işaretleri v.b) gösterilir. Bir ve iki ses değiştirici işaret alan majör tonlar ve ilgili minörleri akor çevrimleri, I-V kalıbında farklı tonlarda yazılmış etüt çalışmaları yer almaktadır.

İkinci Dönem lisans müfredatındaki piyano dersi ise karşımıza Piyano II olarak gelmekte ve bu dersin içeriği şöyledir; dizi-arpej (do majör, la minör) ve deşifre

çalışması, iki elin bağımsızlık kazanması için cümleme çalışması, sol majör ve mi minör dizi-arpej çalışmaları yapılır. Legato ve staccato tekniği, piyanoda hız ve gürlük terimleri ile birlikte etütler üzerinde gösterilir. Dizi-arpej çalışmasına fa majör ve re minör tonları eklenir. Dönem içerisinde öğrenilen teknikleri içeren ve farklı dönemlere özgü biçimleri temsil eden küçük piyano parçaları çalışılır. Piyano parçalarına ait dizi-arpej çalışması yapılır.

DEÜGSF Müzik Bilimleri Bölümü Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı’nın müfredatında yer alan Piyano I ve Piyano II ders içerikleri incelendiğinde, başlangıç seviyesinde temel bir piyano eğitiminin verildiği görülmektedir. Bunun sebebi ise bölümün özel yetenek sınavı göz önünde bulundurulduğunda sınavda adaylardan piyano çalma performansı ya da piyano bilgisi istenmediği ve değerlendirmeye alınmamasıdır. Özel yetenek sınavını kazanan öğrencilerin, daha önceden piyano dersi ile ilgili bir altyapının ya da bilginin olmadığı varsayılarak ders içeriği de bu yönde hazırlandığı düşünülmektedir

B. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yer Alan Piyano Dersi

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı’nın birinci dönem lisans müfredatında yer alan Piyano I ders içeriği incelendiğinde, bu dersle ilgili bulgular şöyledir: Piyanoda temel davranışlar (doğru oturuş ve ellerin piyanodaki konumu) hakkında bilgi ve beceriler geliştirilir. Piyano tekniklerinden staccato ve legato tekniği öğretilir. Zıt yönde ve paralel dizi (en az bir tonda, iki el ve paralel) ile beş parmak çalışmaları, en az bir tonda dizi ve kadans, kolların serbestliği için gerekli teknik çalışmalar yapılır. İki elin bağımsızlığını kazandırıp geliştirecek çeşitli alıştırma ve etütler, deşifraj çalışmaları yapılır. Alıştırma, etüt ve eserlerin çalışmasında izlenecek yöntemler öğretilir. Müziksel ifade (piano, forte) cümleme ve uygulamalı çalışmalar yapılır. Çeşitli müzik dönemlerinden öğrencinin düzeyine uygun eserler çalıştırılır.

İkinci dönem lisans müfredatında yer alan Piyano II ders içeriği incelendiğinde, bu dersle ilgili bulgular şöyledir: Temel piyano tekniklerinden legato ve staccato tekniği uygulamalı çalışmalar yapılır. Parmak alıştırmaları, en az bir tonda (iki el, paralel) dizi ve kadans çalışmaları, deşifre çalışmaları ile küçük ölçekli eserlerin müzikal analizi ve müziksel ifade ile ilgili uygulamalar gösterilir. Düzeye uygun etütler ve sonatin çalışmaları gerçekleştirilir. Barok, klasik, romantik ve çağdaş dönemlerden küçük ölçekli öğrencinin düzeyine uygun eserler seslendirilir.

GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı’nın müfredatında yer alan Piyano I ve Piyano II ders içeriği incelendiğinde, piyano eğitiminin başlangıç seviyesi ile başladığı fakat seviyenin kademeli olarak yükseldiği görülmektedir. Bölümün özel yetenek sınavı da incelendiğinde çalgı performansı bölümünün olduğu ve burada gitar, bağlama, keman, viyola, çello, yan flüt vb. enstrümanların yanında “piyano” ya da yer verildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu bölümü kazanan adaylar arasında piyano bilgisine sahip olan ve olmayanında bulunabileceğinden dolayı ders içerikleri de buna yönelik hazırlandığı düşünülebilir.

C. Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Piyano Ana Sanat Dalı Piyano Sanat Dalı'nda Yer Alan Piyano Dersi

Piyano Sanat Dalı'nın birinci dönem lisans müfredatında yer alan Piyano I ders içeriği incelendiğinde, bu dersle ilgili bulgular şöyledir: Lisans 1 müfredat repertuarından ders sorumlusunun belirlediği eserlerin yanı sıra, seslendirilmek üzere bir Mozart konçerto seçilir. Klasik dönem stili hakkında bilgiler verilir. Konçerto üzerinde temel bilgiler edinilir ve teknik, tını, cümleme, pedal, süslemeler gibi stil öğeleri çalışılır. Konçertoyu seslendirmek için kapsamlı teknik bilgiye erişildikten sonra eser bu bilgiler doğrultusunda yorumlanarak seslendirilir.

İkinci dönem lisans müfredatında yer alan Piyano II ders içeriği incelendiğinde, bu dersle ilgili bulgular şöyledir: Lisans 1 müfredat düzeyinde ders sorumlusunun belirlediği Barok, Klasik, Romantik, Empresyonist/Çağdaş döneme ait bir eser ve bir etüt seçilir. Seçilen eser ve etüt hakkında bilgi verilir ve bu eserlerin dönemleri arasındaki stil farklılıkları gösterilir. Bu repertuar, edinilen bilgiler doğrultusunda yorumlanarak jüri önünde seslendirilir.

HÜADK Piyano Ana Sanat Dalı Piyano Sanat Dalı'nın müfredatında yer alan Piyano I ve Piyano II ders içeriği incelendiğinde, piyano eğitiminin ileri seviyede olduğu ve temel bir piyano eğitiminin verilmediği görülmektedir. Bunun iki sebebi olduğu düşünülmektedir. Birinci sebebi: Özel yetenek sınavının çalgı performansı bölümünde sadece piyano çalma zorunluluğu olması ve performansta 5 kategori (1 etüt, Barok, Klasik, Romantik Dönem ve 20. yüzyıldan 1 eser) den oluşan seviyeli eserleri icra edilmesi şartı aranmasıdır. İkinci sebebi ise; Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı bünyesindeki Müzik ve Sahne Sanatları Lisesinden mezun olan öğrencilerde özel yetenek sınavına girdikleri için, icra edilecek eserlerin 12. Sınıf bitirme müfredatına eşdeğer ya da yüksek olması gerekmektedir. Bu iki sebepten dolayı da ders içerikleri bu yönde oluşturulmuş olabilir.

D. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda ve Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Piyano Ana Sanat Dalı Piyano Sanat Dalı'nda yer alan "piyano" dersi 1.yıl (Birinci ve İkinci dönem) ders içerikleri benzerlikleri

Bölümlerin 1.yıl birinci dönem lisans müfredatlarında yer alan piyano dersi incelendiğinde, daha çok Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı ve Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda benzerliklerin olduğu görülmektedir. Bu benzerlikler şöyledir: Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı ve Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda yer alan piyano dersinde piyanoda temel davranışlar olan doğru duruş, kolların, ellerin, parmakların piyanodaki konumu, notaların yerleri hakkında verilen bilgi ve beceriler benzerlik göstermektedir. Piyanoda iki elin birlikte çalışımı ve bağımsız çalışımı ile ilgili en az bir tonda yapılan dizi, kadans çalışmaları da benzer özellik göstermektedir. Sağ ve sol eli birlikte geliştirecek çeşitli alıştırmalar, etüt ve deşifraj çalışmaları bakımından da benzerlik göstermektedir. Piyano

Ana Sanat Dalı ise Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı ve Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı ile yapılan karşılaştırmada piyano ders içerikleriyle ilgili herhangi bir benzerliğe rastlanılmamıştır.

İkinci dönem lisans müfredatlarında yer alan piyano dersi incelendiğinde ise daha çok Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı ve Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda yer alan piyano dersinde benzerliklerin olduğu görülmektedir. Bu benzerlikler şöyledir: Parmak alıştırmaları, deşifre çalışmaları, en az bir tonda (iki el, paralel) dizi ve kadans çalışmaları yönünden ders içeriklerinde benzerlikler vardır. Legato ve staccato tekniği her iki bölümde de bulunmaktadır. Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönemlerden öğrenci düzeyine uygun olarak verilen küçük ölçekli eser icrası yönünden benzerlik göstermektedir. Buna ek olarak, Piyano Ana Sanat Dalı’nda da Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönemlerden eser icrası vardır fakat seviye yönünden Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı’ndan ve Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı’ndan oldukça yüksektir.

E. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı’nda, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda ve Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Piyano Ana Sanat Dalı Piyano Sanat Dalı’nda yer alan “piyano” dersi 1.yıl (Birinci ve İkinci dönem) ders içerikleri farklılıkları

Bölmelerin 1.yıl birinci dönem lisans müfredatlarında yer alan piyano dersi incelendiğinde, farklılıklar şu şeklide yer almaktadır: do majör ve la minör akor çevrimlerini çalışma, bir ve iki ses değiştirici işaret alan majör tonlar ve ilgili minör akor çevrimlerini çalışma, I-V kalıbında farklı tonlarda yazılmış etütleri çalışma sadece Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı’nda yapılmaktadır. Müziksel ifade olarak piyano, forte ve cümleme ile ilgili çalışmaları ise sadece Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında yer almaktadır. Klasik dönem bestecisi Mozart’a ait bir konçerto icrası ve konçerto ile ilgili stil öğeleri (teknik, tını, cümleme, pedal, süslemeler) çalışması ise sadece Piyano Sanat Dalı’nda bulunmaktadır.

İkinci dönem lisans müfredatlarında yer alan piyano dersi incelendiğinde ise piyano eserlerine ait dizi-arpej çalışmaları yalnızca Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı’nda yapılmaktadır. Küçük ölçekli eserlerin müzikal analizi ve müziksel ifade çalışmaları ile düzeye uygun sonatin çalışmaları ise sadece Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda yapılır. Ders sorumlusu tarafından belirlenen Barok, Klasik, Romantik Empresyonist/Çağdaş döneme ait bir eser ve bir etüt üzerinde dönemleri arasındaki stil öğesi (teknik, tını, cümleme, pedal, süsleme) farklılıkları yalnızca Piyano Sanat Dalı’nda mevcuttur.

IV. Sonuç ve Öneriler

Araştırma kapsamındaki bölümlerin bir yıllık lisans müfredatlarında yer alan piyano dersleri incelendiğinde, benzerliklerin Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı ve Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı’nda olduğu görülmektedir. Çünkü bu iki bölüm piyano eğitimine “temel piyano eğitimi” ile başlamaktadır. Temel piyano eğitimi içerisinde kullanılan uygulamalar, yöntemler, tekniklerde doğal olarak benzerlik göstermektedir. Yapılan özel

yetenek sınavları da bu durumu destekleyici olduğundan dolayı, bu iki bölümdeki benzerliklerin olması mümkündür.

Araştırmada incelenen bölümlerin bir yıllık lisans müfredatlarında yer alan piyano derslerinde farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi ise iki şekilde açıklanabilir. Birincisi: bölümlerin öğrenci alımında yaptıkları özel yetenek sınavlarıdır. Çünkü bu sınavlara göre istenen öğrenci profili belirlenir ve ders programı buna göre şekillenir. İkincisi ise: Araştırmada yer alan mesleki müzik eğitimi veren kurumların vizyon ve misyonlarının farklı olmasıdır. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren güzel sanatlar fakültesi bünyesinde bulunan müzik bilimleri ana bilim dalları müzik araştırmacısı, müzik bilimcisi ve müzikolog yetiştirmeyi, eğitim fakültesi bünyesindeki müzik eğitimi ana bilim dalları müzik öğretmenleri yetiştirmeyi, konservatuvarlar bünyesindeki müzik bölümleri ise alanında uzman sanatçı ya da icracı yetiştirmeyi hedef alırlar. Bu doğrultuda kurumlarda yer alan derslerin içeriklerinin, ders saati kredilerinin, dönemlerinin farklı olması doğal olarak karşılır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda; üniversite düzeyinde piyano eğitimi almak isteyen öğrencilere kurumların müfredatları konusunda rehberlik hizmetlerinin verilmesi, bu kurumların vizyon ve misyonlarının açıkça anlatılması, mesleki müzik eğitimi veren kurumların öğrencileri seçme kriterlerinin ve müfredatlarının resmi internet sayfalarında açıkça yer verilmesi, bu kurumların piyano dersi müfredatlarını son araştırmalar ve gelişmeler ışığında güncellemesi, piyano dersine yönelik müfredat araştırmalarının artırılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Acemioğlu, Y. (2006), *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyetindeki Güzel Sanatlar Liselerinde Okutulan Piyano Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması*, Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler.
- Coetzee, C. (2008). *Yeni Başlayanlar İçin Piyano*. (1.Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Deniz, J. (2000). “Piyano eğitimi programının müzik eğitimi öğretmenliği öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi”, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12;115-134.
- Ertem, Ş. (2011). Orta düzey piyano eğitimi için repertuar seçme ilkeleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1(2), 645-652.
- Feridunoğlu, L. (2004). *Müziğe Giden Yol*. (4. Baskı). İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Gasımova, T. (2010). Piyano Öğrenme ve Öğretme Teknikleri/Piano Technique-Techniques of Artistic Expression. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 25.
- Ercan, N. (2013). Piyano eğitiminde öğretim eserleri ve basamakları. *Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımlar*.(Ed. Karakelle S). Ankara: Pegem Akademi, 1-42.

Gültek, B. (2007). *Piyano Bir Çalgının Biyografisi*. Ankara: Epilog Yayınları.

Harding, R. E. (2014). *The Piano-forte*. Cambridge University Press.

Hasanova, A. (2008). *Türkiye’de ve Azerbaycan’da Müzik Eğitimi Veren Kurumların İlköğretim ve Ortaöğretim Düzeyinde Verilen Piyano Eğitimi Programlarının Değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İman, Y. (2011). *Piyano Metodu*. (7. Baskı). Ankara: Arkadaş: Yayınevi.

Jelen, B. (2013). Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde piyano eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Rast Müzikoloji Dergisi/Rast Musicology Journal*, 1(1), 258-285.

Kanca, Ş. F. (2009). *Almanya, Azerbaycan ve Türkiye’deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Programlarında Yer Alan Piyano Dersinin İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaygısız, M. (2009). *Müzik Tarihi*. (3. Basım). İstanbul: Analiz Basım Yayıncılık.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi* (3. Baskı). Ankara: Evrensel Müzikevi.